

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВОГО СТАНУ АТ «ЧЕРНІВЦІОБЛЕНЕРГО» ТА АТ «ЛЬВІВІОБЛЕНЕРГО»

©2019 БІЛЯВСЬКА А. В., МІЗУНСЬКА І. Р., ЮРІЙ Е. О.

УДК 336.64
JEL: P42; P43

Білявська А. В., Мізунська І. Р., Юрій Е. О. Порівняльний аналіз показників фінансового стану АТ «Чернівціобленерго» та АТ «Львівобленерго»

Метою статті є проведення оцінки реального фінансового стану АТ «Чернівціобленерго» й АТ «Львівобленерго» та визначення можливих шляхів покращення управління наявними активами цих двох організацій. Проведено комплексний аналіз фінансового стану вищезгаданих підприємств. Здійснено оцінку їх ліквідності та платоспроможності, фінансової стійкості та ділової активності, розраховано відповідні показники за три аналізовані періоди – 2015–2017 рр., коротко окреслено економічне значення кожного показника та його фактичну роль у дослідженні стану підприємств. Проаналізовано дотримання підприємствами «золотого правила фінансування» за досліджуваній термін. Визначено основні проблеми нестійкого фінансового стану організацій з огляду на обчислені коефіцієнти та запропоновано кроки, доцільні задля стабілізації ситуації.

Ключові слова: фінансовий стан, ліквідність, платоспроможність, «золоте правило фінансування», фінансова стійкість, ділова активність.

DOI:

Табл.: 9. **Бібл.:** 8.

Білявська Анастасія Вадимівна – студентка, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (вул. Коцюбинського, 2, Чернівці, 58012, Україна)

E-mail: nastya230198@ukr.net

Мізунська Ірина Романівна – студентка, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (вул. Коцюбинського, 2, Чернівці, 58012, Україна)

E-mail: irynamizz@gmail.com

Юрій Едуард Олександрович – кандидат економічних наук, доцент, викладач кафедри фінансів, підприємництва та обліку, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (вул. Коцюбинського, 2, Чернівці, 58012, Україна)

E-mail: edyurii@gmail.com

УДК 336.64
JEL: P42; P43

UDC 336.64
JEL: P42; P43

Белявская А. В., Мизунская И. Р., Юрий Э. А. Сравнительный анализ показателей финансового состояния АО «Черновцыобленерго» и АО «Львовобленерго»

Biliavska A. V., Mizunska I. R., Yurii E. O. The Comparative Analysis of the Financial Performance of the JSC «Chernivtsioblenergo» and JSC «Lvivoblenergo»

Целью статьи является проведение оценки реального финансового состояния АО «Черновцыобленерго» и АО «Львовобленерго» и определение возможных путей улучшения управления имеющимися активами этих двух организаций. Проведен комплексный анализ финансового состояния вышеуказанных предприятий. Осуществлена оценка их ликвидности и платежеспособности, финансовой устойчивости и деловой активности, рассчитаны соответствующие показатели за три рассматриваемые периода – 2015–2017 гг., кратко обозначено экономическое значение каждого показателя и его фактическая роль в исследовании состояния предприятий. Проанализировано соблюдение предприятиями «золотого правила финансирования» за исследуемый срок. Определены основные проблемы неустойчивого финансового состояния организаций с учетом рассчитанных коэффициентов и предложены шаги, целесообразные для стабилизации ситуации.

The article is aimed at assessing the real financial status of both the JSC «Chernivtsioblenergo» and the JSC «Lvivoblenergo», identifying possible ways to improve the management of the existing assets of the two organizations. A comprehensive analysis of the financial status of the above-mentioned enterprises is carried out. Assessment of their liquidity and solvency, financial sustainability, and business activity is carried out, the corresponding figures for the three periods under review (2015-2017) are calculated, the economic importance of each indicator and its actual role in examining the status of enterprises are summarized. The enterprises' compliance with the «golden rule of financing» for the studied period is analyzed. The main problems of the unsustainable financial status of the organizations, taking into account the calculated coefficients, is identified and the ways to stabilize the situation are proposed.

Ключевые слова: финансовое состояние, ликвидность, платежеспособность, «золотое правило финансирования», финансовая устойчивость, деловая активность.

Keywords: financial status, liquidity, solvency, «golden rule of financing», financial stability, business activity.

Табл.: 9. **Библ.:** 8.

Tabl.: 9. **Bibl.:** 8.

Белявская Анастасия Вадимовна – студентка, Черновицкий национальный университет имени Юрия Федьковича (ул. Коцюбинского, 2, Черновцы, 58012, Украина)

E-mail: nastya230198@ukr.net

Мизунская Ирина Романовна – студентка, Черновицкий национальный университет имени Юрия Федьковича (ул. Коцюбинского, 2, Черновцы, 58012, Украина)

E-mail: irynamizz@gmail.com

Юрий Эдуард Александрович – кандидат экономических наук, доцент, преподаватель кафедры финансов, предпринимательства и учета, Черновицкий национальный университет имени Юрия Федьковича (ул. Коцюбинского, 2, Черновцы, 58012, Украина)

E-mail: edyurii@gmail.com

Biliavska Anastasiia V. – Student, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University (2 Kotsiubynskiy Str., Chernivtsi, 58012, Ukraine)

E-mail: nastya230198@ukr.net

Mizunska Iryna R. – Student, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University (2 Kotsiubynskiy Str., Chernivtsi, 58012, Ukraine)

E-mail: irynamizz@gmail.com

Yurii Eduard O. – PhD (Economics), Associate Professor, Lecturer of the Department of Finance, Entrepreneurship and Accounting, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University (2 Kotsiubynskiy Str., Chernivtsi, 58012, Ukraine)

E-mail: edyurii@gmail.com

Важливим показником життєдіяльності підприємства є його фінансовий стан. Це комплексний показник, що характеризує рівень забезпеченості фірми достатнім обсягом фінансових ресурсів для вчасного і повного розрахунку за своїми зобов'язаннями та для здійснення ефективної господарської діяльності. Головною метою оцінки фінансового стану підприємства є виявлення проблем у його поточній діяльності, вчасне їх виправлення та пошук резервів для підвищення рівня конкурентоспроможності та платоспроможності. Сьогодні національна економіка знаходиться в застої, основною причиною якого є недієздатність її виробничого сектора. Виявлення основних проблем фінансового стану вітчизняних підприємств і причин їх виникнення є першим кроком до пошуку альтернативних і оптимальних джерел виведення виробничого сектора із затяжної кризи. Саме тому дана тема є актуальною та потребує детального дослідження.

Пошукам шляхів вирішення проблем фінансової спроможності підприємств присвячено багато наукових досліджень. Зокрема, цьому питанню приділено увагу в статтях А. Агаркова [2], І. Бланка [3], Н. Богацької та О. Галюк [4], А. Дорошенко [5], І. Косаревої [6], О. Трач і Н. Шведа [7]. Проте проблематика аналізу показників фінансового стану підприємств з метою визначення проблем їх фінансової спроможності залишається невирішеною та потребує подальших досліджень.

Фінансовий стан підприємства є комплексним поняттям. Це сукупність економічних показників, що відображають наявність, якість розміщення та використання ресурсів підприємства. На фінансовий стан підприємства впливає ефективність усіх видів його діяльності. Адже, отримавши надлишковий прибуток, підприємство отримує додаткові резерви грошових коштів. Фінансова стабільність підприємства є головною запорукою його життєздатності в ринкових умовах конкуренції. Фінансово стійке підприємство може вільно маневрувати грошовими потоками, спрямовувати їх на фінансування найпріоритетніших цілей заради покращення соціальних, технічних і технологічних процесів. Підприємство, яке здатне правильно управляти фінансовими ресурсами, має міцне положення на ринку, налагоджену співпрацю з партнерами, хорошу технічну базу, що дозволяє покращувати якість та зменшувати собівартість виробленої продукції, та незначний рівень ризиковості господарських і фінансових операцій [8].

Фінансова стійкість може бути умовно поділена на зовнішню та внутрішню. Внутрішня відображає організаційну налагодженість всередині підприємства: сучасне матеріально-технічне оснащення, трудовий потенціал, наявність власних оборотних ресурсів. Зовнішня стійкість, як правило, залежить від стабільності економічного простору, на якому функціонує фірма. Вона залежить, перш за все, від грамотного макроекономічного регулювання.

Оцінка фінансового стану підприємства здійснюється на основі розрахунку та порівняння системи економічних показників, які характеризують його діяльність. Основними критеріями оцінки фінансового стану є такі групи показників: фінансова стійкість, платоспроможність, прибутковість і кредитоспроможність. На основі порівняння отриманих результатів з нормативними значеннями та їх оцінки в динаміці протягом певного періоду можна зробити відповідні висновки про якість використання підприємством наявних у нього фінансових ресурсів.

Проведемо порівняльний аналіз фінансового стану вітчизняних енергетичних компаній АТ «Чернівціобленерго» та АТ «Львівобленерго» на основі показників їх консолідованої звітності [1] за 2015–2017 рр.

У табл. 1 і табл. 2 наведено показники ліквідності АТ «Чернівціобленерго» та АТ «Львівобленерго» відповідно. Як видно з наведених таблиць, усі показники ліквідності мають за досліджуваний період негативні значення.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності показує здатність підприємства вчасно розраховуватися зі своїми короткостроковими зобов'язаннями. В АТ «Чернівціобленерго» він мав позитивне значення лише у 2015 р. Протягом 2016 та 2017 рр. динаміка показника поліпшилася. У 2017 р. значення коефіцієнта становило 0,174, що значно менше мінімального нормативного значення. В АТ «Львівобленерго» показник абсолютної ліквідності мав стабільно негативне значення протягом усього періоду.

Коефіцієнт поточної ліквідності мав негативні значення протягом трьох років в обох підприємствах. Найменше значення показника в АТ «Чернівціобленерго» було у 2016 р. – 0,389, що вдвічі менше нормативного. В АТ «Львівобленерго» така ситуація була у 2017 р. Протягом усього аналізованого періоду значення показників були набагато нижчими за нормативне. Це означає, що підприємства не здатні погасити поточні зобов'язання за рахунок наявних грошових коштів, поточних фінансових інвестицій та дебіторської заборгованості.

Коефіцієнт покриття дає найбільш точну оцінку ліквідності активів. Усі поточні зобов'язання, як правило, гасяться за рахунок наявних поточних активів. Тому необхідною умовою забезпечення нормального рівня ліквідності є така: вартість поточних активів повинна перевищувати вартість поточних зобов'язань. У досліджуваних підприємств дана закономірність порушена, про що свідчить негативна динаміка коефіцієнтів покриття (загальної ліквідності).

Для підтримки нормального рівня фінансової стійкості підприємству необхідно розпоряджатися наявним майном таким чином, щоб оборотні кошти перевищували вартість короткострокових зобов'язань. У такому випадку підприємство зможе

Показники ліквідності АТ «Чернівціобленерго» за 2015–2017 рр.

Показник	Нормативне значення	2015 р.	2016 р.	2017 р.	Відхилення 2016 р. до 2015 р.	Відхилення 2017 р. до 2016 р.
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	> 0,2	0,238	0,072	0,174	-0,166	0,102
Коефіцієнт поточної (проміжної) ліквідності	> 0,7	0,643	0,389	0,573	-0,254	0,184
Коефіцієнт загальної ліквідності (покриття)	> 1	0,724	0,456	0,672	-0,268	0,216
Загальний показник ліквідності балансу	≥ 1	0,38	0,23	0,367	-0,150	0,137
Чистий оборотний капітал (тис. грн)	> 0	-37321	60333	-86422	97654	-146755

Таблиця 2

Показники ліквідності АТ «Львівобленерго» за 2015–2017 рр.

Показник	2015 р.	2016 р.	2017 р.	Відхилення 2016 р. до 2015 р.	Відхилення 2017 р. до 2016 р.
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,013	0,01	0,018	-0,003	0,008
Коефіцієнт поточної (проміжної) ліквідності	0,464	0,478	0,333	0,014	-0,145
Коефіцієнт загальної ліквідності	0,576	0,624	0,497	0,048	-0,127
Загальний показник ліквідності балансу	0,209	0,304	0,249	0,095	-0,055
Чистий оборотний капітал	57050	-167536	-318446	-224586	-150910

погасити всі свої поточні зобов'язання та матиме резерви для забезпечення безперебійного функціонування. Нормативне значення показника «Чистий оборотний капітал» (ЧОК) має бути більше нуля. В АТ «Чернівціобленерго» позитивне значення ЧОК було лише у 2016 р. У 2017 р. значення показника негативне. У АТ «Львівобленерго» ЧОК мав позитивне значення лише у 2015 р. Починаючи з 2016 р. динаміка показника стабільно негативна. У 2017 р. ЧОК підприємства зменшився вдвічі порівняно з 2016 р.

Отже, всі показники ліквідності АТ «Чернівціобленерго» та АТ «Львівобленерго» мають за 2015–2017 рр. негативну динаміку. Це означає, що в організаціях немає достатньої кількості коштів, за рахунок яких можна буде розраховуватися за поточними зобов'язаннями та забезпечити необхідні умови для нормального функціонування.

Дослідимо ліквідність балансу, щоб виявити чи дотримуються досліджувані підприємства «золотого правила фінансування». За даними *табл. 3, табл. 4* проаналізуємо, чи дотримуються АТ «Чернівціобленерго» та «Львівобленерго» цього правила.

Проаналізуємо наведені таблиці. АТ «Чернівціобленерго» має абсолютно неліквідний баланс, оскільки

не дотримано більшість (3 із 4) вимог щодо співвідношення активів пасивів. Тобто, підприємство не має достатньої кількості фінансових ресурсів для погашення своїх зобов'язань, а необоротні активи фінансуються переважно за рахунок довгострокових позик.

В АТ «Львівобленерго» ситуація з дотриманням вимог ліквідності балансу значно краща. У 2015 р. більшість показників (3 із 4) мало негативні значення. Починаючи з 2016 р. ліквідність балансу покращилася. Протягом 2016–2017 рр. стабільно виконуються друга та третя нерівності.

Наступною важливою групою є показники фінансової стійкості. Розрахуємо даний показник для АТ «Чернівціобленерго» та «Львівобленерго» за 2015–2017 рр. Розрахункові та нормативні значення наведено в *табл. 5, табл. 6* відповідно.

Як можемо бачити з наведених даних, коефіцієнт автономії АТ «Чернівціобленерго» не відповідає нормативному значенню в жодному з досліджуваних періодів, що свідчить про значну залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування.

У 2017 р. цей показник найбільше наближається до мінімального рекомендованого значення 0,5. Однак негативні значення протягом усього досліджуваного періоду має власний оборотний капітал (ВОК).

«Золоте правило фінансування» АТ «Чернівціобленерго» за 2015–2017 рр., тис. грн

2015 р.				
Величина	Значення	Знак нерівності	Величина	Значення
A1	32186	<	П1	135452
A2	54922	>	П2	0
A3	11025	<	П3	100635
A4	328240	>	П4	190086
2016 р.				
Величина	Значення	Знак нерівності	Величина	Значення
A1	15518	<	П1	198113
A2	68742	>	П2	18702
A3	14586	<	П3	93232
A4	376366	>	П4	165165
2017 р.				
Величина	Значення	Знак нерівності	Величина	Значення
A1	45788	<	П1	263213
A2	105059	>	П2	0
A3	25944	<	П3	87337
A4	471562	>	П4	297806

Таблиця 4

«Золоте правило фінансування» АТ «Львівобленерго» за 2015–2017 рр., тис. грн

2015 р.				
Величина	Значення	Знак нерівності	Величина	Значення
A1	4687	<	П1	306312
A2	137321	>	П2	61437
A3	69707	<	П3	379722
A4	3685511	>	П4	3112843
2016 р.				
Величина	Значення	Знак нерівності	Величина	Значення
A1	4289	<	П1	368048
A2	208795	>	П2	77637
A3	65065	<	П3	50058
A4	3402072	>	П4	3025365
2017 р.				
Величина	Значення	Знак нерівності	Величина	Значення
A1	11197	<	П1	471718
A2	200030	>	П2	161660
A3	103705	<	П3	60133
A4	3357680	>	П4	2979101

У 2015 р. значення показника становило –572668 тис. грн. У 2016 р. вартість ВОК збільшилася до –376707 тис. грн. Станом на кінець 2017 р. показник знову незначно знизився до значення –378579 тис. грн. Натомість у АТ «Львівобленерго» даний показник цілком

задовольняє нормативне значення, хоч і з невеликими коливаннями по періодах.

Коефіцієнт фінансової залежності – показник, обернений до коефіцієнта автономії; показує, яка сума загальної вартості майна підприємства припадає

Показники фінансової стійкості АТ «Чернівціобленерго» за 2015–2017 рр., тис. грн

Назва показника	Нормативне значення	2015 р.	2016 р.	2017 р.	Абсолютне відхилення	
					2016 р. до 2015 р.	2017 р. до 2016 р.
Коефіцієнт автономії	> 0,5	0,446	0,348	0,459	-0,099	0,112
Коефіцієнт фінансової залежності	-	2,241	2,877	2,177	0,636	-0,700
Коефіцієнт маневреності робочого капіталу	> 0,5	-0,725	-1,279	-0,583	-0,554	0,695
Коефіцієнт фінансової стабільності	> 1	0,806	0,533	0,850	-0,273	0,317
Коефіцієнт співвідношення залученого та власного капіталу	Залежить від характеру діяльності	1,241	1,877	1,177	0,636	-0,700
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	-	0,554	0,652	0,541	0,099	-0,112

Таблиця 6

Показники фінансової стійкості АТ «Львівобленерго» за 2015–2017 рр., тис. грн

Назва показника	Нормативне значення	2015 р.	2016 р.	2017 р.	Абсолютне відхилення	
					2016 р. до 2015 р.	2017 р. до 2016 р.
Коефіцієнт автономії	> 0,5	0,806	0,822	0,811	0,016	-0,011
Коефіцієнт фінансової залежності	-	1,240	1,216	1,233	-0,024	0,016
Коефіцієнт маневреності робочого капіталу	> 0,5	-0,172	-0,125	-0,127	0,048	-0,003
Коефіцієнт фінансової стабільності	> 1	4,165	4,620	4,296	0,455	-0,324
Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу	Залежить від характеру діяльності	0,240	0,216	0,233	-0,024	0,016
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	-	0,194	0,178	0,189	-0,016	0,011

на 1 грн власних коштів. Отже, бачимо, що з 2015 р. до 2017 р. вартість майна АТ «Чернівціобленерго», що припадає на 1 грн його власних коштів, зменшилася лише на 6 копійок. У АТ «Львівобленерго» – на 1 копійку за цей самий проміжок часу.

Негативне значення коефіцієнта маневреності робочого капіталу в обох компаніях пояснюється від'ємними значеннями їх власних оборотних коштів у всіх досліджуваних роках. Відповідно мобільність робочого капіталу цих підприємств є вкрай незадовільною. При цьому, якщо в АТ «Львівобленерго» у цілому за 2015–2016 рр. показник мав негативну динаміку до подальшого скорочення, то в АТ «Чернівціобленерго» у 2017 р. спостерігаємо, як показник почав різко наближуватися до позначки 0, що саме по собі є позитивним явищем.

З коефіцієнтів фінансової стабільності та співвідношення залученого і власного капіталу бачимо, що в АТ «Чернівціобленерго» залучений капітал значно перевищує власний. Відповідно показник стабільності в жодному з трьох років не досягає мінімального рекомендованого значення. Натомість в АТ «Львівобленерго» ситуація абсолютно протилежна. Нормативне значення коефіцієнта фінансової стабільності перевищено більше, ніж у 4 рази, що є позитивною тенденцією.

Наступним кроком оцінки фінансового стану підприємства є визначення типу його фінансової стійкості. Виділяють чотири типи: абсолютна стійкість, нормальна стійкість, нестійкий (передкризовий) фінансовий стан і кризовий стан (підприємство на межі банкрутства). Визначимо тип фінансової стійкості для АТ «Чернівціобленерго» та АТ «Львівобленерго» у 2015–2017 рр. (табл. 7).

Визначення типу фінансової стійкості АТ «Чернівціобленерго» та АТ «Львівобленерго» у 2015–2017 рр., тис. грн

Підприємство	Рік	Запаси	ВОК	Довгострокові зобов'язання	Короткострокові кредити	Тип
АТ «Чернівціобленерго»	2015	11025	-137954	100635	135452	3
	2016	14586	-211201	93232	216815	3
	2017	15556	-173756	87337	263213	3
АТ «Львівобленерго»	2015	31349	-535756	379722	367749	3
	2016	39688	-376707	50058	604798	3
	2017	66403	-378579	60133	633378	3

Як бачимо з табл. 7, обидва підприємства мають нестійкий (передкризовий) фінансовий стан, що зберігається протягом трьох років. Тобто, спостерігається порушення платоспроможності, але зберігається можливість відновлення рівноваги внаслідок поповнення джерел власних коштів, скорочення дебіторської заборгованості та прискорення оборотності запасів. Обсяг запасів підприємств є меншим за суму їх власних оборотних коштів, довгострокової заборгованості та короткострокових кредитів. Відповідно, підприємства за таким результатом вважаємо нестійкими.

С^табільність фінансового стану підприємства в умовах ринкової економіки значною мірою обумовлена його діловою активністю. Ділова активність підприємства у фінансовому аспекті проявляється, насамперед, у швидкості обороту його коштів. Проаналізуємо показники ділової активності АТ «Чернівціобленерго» та АТ «Львівобленерго» у 2015–2017 рр. Отримані результати оформимо у вигляді табл. 8 і табл. 9.

У АТ «Чернівціобленерго» спостерігається позитивна динаміка коефіцієнта оборотності активів, оскільки впродовж аналізованого періоду він постійно зростає. Протилежна ситуація у АТ «Львівобленерго» – показник щороку зменшується, що негативно впливає на фінансовий стан підприємства.

У АТ «Чернівціобленерго» коефіцієнт оборотності оборотних активів має нестабільну динаміку. Це означає, що наявні оборотні кошти на підприємстві використовуються неефективно. У АТ «Львівобленерго», навпаки, спостерігається тенденція пришвидшення оборотності коштів, що є позитивним для підприємства.

В АТ «Чернівціобленерго» коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості має позитивну динаміку до зменшення. Тобто, у підприємства з'являються вільні фінансові ресурси, які можна спрямувати на пріоритетні напрямки діяльності.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості протягом аналізованого періоду в АТ «Чернівціобленерго» має позитивну динаміку зниження, що свідчить про зменшення зобов'язань підприємства.

Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів у АТ «Чернівціобленерго» протягом аналізованого періоду зростає. Така тенденція є позитивною, оскільки зменшується кількість запасів, які простоюють на складах, а їх реалізація приносить підприємству дохід і пришвидшує оборот грошових коштів. У АТ «Львівобленерго» цей показник має нестабільну динаміку.

У обох підприємств за досліджуваний період спостерігається позитивна динаміка зростання показника фондівіддачі. Це означає збільшення чистої виручки від реалізації послуг за фактично незмінної кількості обладнання, що свідчить про його ефективне використання. Коефіцієнт оборотності власного капіталу також має позитивну тенденцію збільшення на обох досліджуваних підприємствах.

ВИСНОВКИ

Проаналізувавши показники фінансового стану АТ «Чернівціобленерго» та АТ «Львівобленерго» за 2015–2017 рр., можемо зробити такий висновок: підприємства є фінансово нестійкими та знаходяться на межі банкрутства. Основними джерелами фінансування активів виступають запозичені кошти. Дослідивши співвідношення власного та позикового капіталу, бачимо, що в разі необхідності термінового погашення своїх зобов'язань в організаціях не вистачить наявних власних фінансових ресурсів для розрахунків з кредиторами. Оскільки підприємства знаходяться в комунальній власності та реально є монополістами на регіональних ринках енергетичних послуг, наслідки незадовільного фінансового стану є досить серйозними. Покращення наявного стану можливе за умови вирішення всіх проблем у комплексі. Основними діями щодо покращення ситуації повинні бути: нарощування власного капіталу за рахунок прибутку, відстрочка нетермінових зобов'язань та максимально швидкий розрахунок за поточними зобов'язаннями.

Окрім того, для обох досліджуваних підприємств були б найбільш доцільними, на наш погляд, такі шляхи вирішення вищеописаних проблем:

- ✦ створення більш ефективної системи розподілу оборотного капіталу, зменшення обсягів неліквідних активів шляхом їх реалізації;

Показники ділової активності АТ «Чернівціобленерго» за 2015–2017 рр., тис. грн

Показник	Рік			Абсолютне відхилення	
	2015	2016	2017	2016 р. до 2015 р.	2017 р. до 2016 р.
Коефіцієнт оборотності активів	2,418	2,994	3,058	0,575	0,065
Коефіцієнт оборотності оборотних засобів	11,490	13,702	11,811	2,212	-1,892
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	36,242	21,422	18,151	-14,820	-3,272
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	7,782	7,662	6,989	-0,120	-0,673
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	99,699	105,388	116,105	5,688	10,717
Коефіцієнт оборотності основних засобів	3,116	3,894	4,386	0,779	0,492
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	5,620	7,593	7,559	1,974	-0,034

Таблиця 9

Показники ділової активності АТ «Львівобленерго» за 2015–2017 рр., тис. грн

Показник	Рік			Абсолютне відхилення	
	2015	2016	2017	2016 р. до 2015 р.	2017 р. до 2016 р.
Коефіцієнт оборотності активів	1,623	1,155	1,473	-0,468	0,318
Коефіцієнт оборотності оборотних засобів	17,820	17,777	18,265	-0,044	0,489
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	29,499	23,527	24,691	-5,972	1,164
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	8,653	8,954	8,749	0,301	-0,205
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	104,878	122,587	102,109	17,709	-20,478
Коефіцієнт оборотності основних засобів	0,929	1,326	1,677	0,397	0,351
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	1,015	1,419	1,804	0,404	0,385

- ✦ запровадження системи планування фінансової діяльності та розробка ефективних показників контролю виконання планів;
- ✦ збільшення суми вільних грошових ресурсів за рахунок рефінансування дебіторської заборгованості;
- ✦ збільшення обсягів реалізації продукції та вдосконалення її якості.

Підвищення ефективності розміщення та використання наявних фінансових ресурсів забезпечать обом підприємствам поступове покращення їх основних показників діяльності. А при правильному маневруванні коштами можливо покращити матеріально-технічну базу та розвивати виробничі можливості. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»

від 7 лютого 2013 р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

2. Агарков А. П. Системная организация и управление производством, его подготовкой и инфраструктурой: теория и практика : монография. М. : «Хлебпродинформ», 2008. 543 с.

3. Бланк И. А. Финансовый менеджмент: учебный курс : учебник. Изд. 2-е, перераб. и доп. Киев : Ника-центр, Эльга, 2004. 656 с.

4. Богацька Н. М., Галюк О. В. Фінансовий стан підприємства та шляхи його покращення в бізнес-процесах підприємства. *Молодий вчений*. 2013. № 2. С. 12–16.

5. Дорошенко А. П. Оцінка ліквідності та платоспроможності в контексті діагностики загального фінансового стану підприємства. *Ефективна економіка*. 2013. № 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1805>

6. Косарева І. П., Удовика Є. М. Удосконалення системи управління фінансовою стійкістю підприємств. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. № 23. С. 246–251. URL: <http://global-national.in.ua/archive/23-2018/48.pdf>.

7. Трач О., Шведа Н. Фінансова стійкість як основа успішного підприємства // Матеріали Міжнародної науково-технічної конференції «Фундаментальні та прикладні проблеми сучасних технологій» (22–24 травня 2018 р.). Тер-

нопіль : ТНТУ, 2018. С. 336–337. URL: <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/25466>

8. Чергинець К. В. Фінансова стійкість підприємства: економічна сутність та методи оцінки. *Управління розвитком*. 2012. № 10. С. 51–54.

REFERENCES

Agarkov, A. P. *Sistemnaya organizatsiya i upravleniye proizvodstvom, yego podgotovkoy i infrastrukturoy: teoriya i praktika* [System organization and management of production, its preparation and infrastructure: theory and practice]. Moscow: «Khlebprouinform», 2008.

Blank, I. A. *Finansovyy menedzhment: uchebnyy kurs* [Financial management: training course]. Kyiv: Nika-tsentr; Elga, 2004.

Bohatska, N. M., and Haliuk, O. V. "Finansovyi stan pidpriemstva ta shliakhy yoho pokrashchennia v biznes-protse-sakh pidpriemstva" [The financial condition of the enterprise and ways of its improvement in business processes of the enterprise]. *Molodyi vchenyi*, no. 2 (2013): 12-16.

Chehrynets, K. V. "Finansova stiikist pidpriemstva: ekonomichna sutnist ta metody otsinky" [Financial sustainability of an enterprise: economic essence and methods of evaluation]. *Upravlinnia rozvytkom*, no. 10 (2012): 51-54.

Doroshenko, A. P. "Otsinka likvidnosti ta platospromozhnosti v konteksti diahnostyky zahalnoho finansovoho stanu pidpriemstva" [Assessment of liquidity and solvency in the context of diagnosing the general financial condition of the enterprise]. *Efektivna ekonomika*. 2013. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1805>

Kosarieva, I. P., and Udovyka, Ye. M. "Udoskonalennia systemy upravlinnia finansovoiu stiikistiu pidpriemstv" [Improvement of the financial sustainability management system of enterprises]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*. 2018. <http://global-national.in.ua/archive/23-2018/48.pdf>

[Legal Act of Ukraine] (2013). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

Trach, O., and Shveda, N. "Finansova stiikist yak osnova uspishnoho pidpriemstva" [Financial sustainability as the basis of a successful enterprise]. *Fundamentalni ta prykladni problemy suchasnykh tekhnolohii*. 2018. <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/25466>

УДК 338.242

JEL: M11; G11

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ РЕАЛІЗАЦІЄЮ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

©2019 КОНДРАТЕНКО Н. О., ВОЛКОВА М. В.

УДК 338.242

JEL: M11; G11

Кондратенко Н. О., Волкова М. В. Особливості управління реалізацією інвестиційних проєктів на підприємстві

У статті визначено особливості управління реалізацією інвестиційних проєктів на підприємстві. З'ясовано, що для будь-якого підприємства важлива розумна та цілеспрямована інвестиційна діяльність. Інвестування активів у реалізацію різних проєктів несе в собі завдання досягнення визначених цілей залежно від політики підприємства. Визначено, що структура джерел фінансування інвестиційної діяльності змінюється залежно від фази ділового циклу: частка внутрішніх джерел знижується в період оживлення та підйому (підвищується інвестиційна активність). Розглянуто способи залучення капіталу для реалізації інвестиційних проєктів. Зазначено, що управління реалізацією інвестиційних проєктів має ряд певних правил і норм. З'ясовано, що важливу роль в управлінні реалізацією інвестиційних проєктів для підприємства відіграє оцінка ризиків та можливість їх мінімізації. Визначено послідовність основних етапів з розробки системи моніторингу реалізації інвестиційного проєкту на підприємстві. Зроблено висновок, що при ухваленні управлінських рішень щодо реалізації інвестиційних проєктів, а також управління ними, необхідно використовувати комплексний підхід, який передбачає управління ризиками та впровадження системи моніторингу процесу управління інвестиційним проєктом як складову, що забезпечує якість управління підприємством.

Ключові слова: інвестиційний проєкт, реалізація, управління, підприємство.

DOI:

Рис.: 2. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 12.

Кондратенко Наталія Олегівна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту і публічного адміністрування, Харківський національний університет міського господарства ім. О. М. Бекетова (вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002, Україна)

E-mail: 2123kondratenko@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-3305-9570>

Волкова Міліція В'ячеславівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту і публічного адміністрування, Харківський національний університет міського господарства ім. О. М. Бекетова (вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002, Україна)

E-mail: milaha7432@gmail.com

УДК 338.242

JEL: M11; G11

UDC 338.242

JEL: M11; G11

Кондратенко Н. О., Волкова М. В. Особенности управления реализацией инвестиционных проектов на предприятии

В статье определены особенности управления реализацией инвестиционных проектов на предприятии. Выяснено, что для любого предприятия важна разумная и целенаправленная инвестиционная деятельность. Инвестирование активов в реализацию различных проектов несет в себе задачу достижения определенных целей в зависимости от политики предприятия. Определено, что структура источников финансирования инвестиционной деятельности меняется в

Kondratenko N. O., Volkova M. V. Features of the Management of Implementation of Investment Projects at Enterprise

The article defines features of the management of implementation of investment projects at enterprise. It is identified that reasonable and focused investment activity is important for any enterprise. Investing assets into various projects is intended to achieve certain goals, depending on the enterprise's policy. It is defined that the structure of sources of financing for investment activities varies depending on the phase of the business cycle: the share of